

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อประเมินความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติในการบันทึกทางการแพทย์ของพยาบาล โรงพยาบาล แขวงคำม่วน

ประชากร

การศึกษานี้จะทำการศึกษาในประชากรที่เป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยผู้ใน ได้แก่ หอผู้ป่วยอายุรกรรม หอผู้ป่วยศัลยกรรม หอผู้ป่วยเด็ก และหอผู้ป่วยสูติกรรม ของโรงพยาบาล แขวงคำม่วนจำนวน 62 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษานี้มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นหลักที่ต้องการศึกษา ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา หอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์ทำงานในหอผู้ป่วย และการอบรมเพิ่มเติมเรื่องการบันทึกทางการแพทย์ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) คำถามปลายเปิดและปลายปิด ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการบันทึกทางการแพทย์ ที่ผู้ศึกษาดัดแปลงจากแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการบันทึกทางการแพทย์ของ พรชนก ชันชะรุ (2545) มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามแบบให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยให้เลือกตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 ตัวเลือก ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน นำคะแนนรวมที่ได้มาประเมินระดับความรู้โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินผลคะแนนที่ได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

17 – 20 คะแนน ระดับความรู้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

13 – 16 คะแนน ระดับความรู้อยู่ในเกณฑ์ดี

9 – 12 คะแนน ระดับความรู้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

5-8 คะแนน ระดับความรู้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ

0-4 คะแนน ระดับความรู้อยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก

ส่วนที่ 3 แบบประเมินทัศนคติของพยาบาลต่อการบันทึกทางการพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาล เป็นแบบวัดความรู้สึกหรือความเชื่อของพยาบาลที่มีต่อการบันทึกทางการพยาบาล ผู้ศึกษาคัดแปลงจากแบบประเมินทัศนคติที่มีต่อปัจจัยสนับสนุนการบันทึกทางการพยาบาลตามกระบวนการพยาบาลของรัตติกกร ศรีทอง (2552) ประกอบด้วยคำถามจำนวน 22 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่ใช้มาตราวัดแบบลิเคอร์ธ โดยมีคำตอบให้ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และไม่เห็นด้วยโดยประกอบด้วยคำถามเชิงบวก (positive) และกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
ไม่เห็นด้วย	1

เกณฑ์การแปลความหมายของทัศนคติในการบันทึกทางการพยาบาลได้แก่

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีทัศนคติในระดับดีมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีทัศนคติในระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีทัศนคติในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีทัศนคติในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีทัศนคติในระดับไม่เห็นด้วย

ส่วนที่ 4 แบบประเมินการปฏิบัติการบันทึกทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาล

โรงพยาบาลแขวงคำม่วน ผู้ศึกษาคัดแปลงจากแบบตรวจสอบคุณภาพการปฏิบัติการบันทึกทางการพยาบาล ของ จริญญาณี ภูวสันติ (2548) ที่ครอบคลุมตามหลัก 4 C คือ ความถูกต้อง ครบถ้วน ความชัดเจน และได้ใจความ โดยมีคำถามที่ แบบฟอร์มการให้ยาจำนวน 5 ข้อ แบบฟอร์มสัญญาณชีพจำนวน 11 ข้อ และแบบฟอร์มบันทึกทางการพยาบาลจำนวน 31 ข้อ รวมทั้งหมดมีจำนวน 47 ข้อ

โดยกำหนดค่าคะแนนการปฏิบัติการบันทึกทางการพยาบาลในแต่ละข้อจะให้เป็นคะแนน ดังนี้

ระดับการปฏิบัติ	คะแนน
ปฏิบัติทุกครั้ง	5
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	4
ปฏิบัติบางครั้ง	3
ปฏิบัติน้อยครั้ง	2
ไม่ปฏิบัติ	1

เกณฑ์การแปลความหมายของการปฏิบัติได้แก่

คะแนน 4.21- 5.00	ระดับปฏิบัติมากที่สุด
คะแนน 3.41- 4.20	ระดับปฏิบัติมาก
คะแนน 2.61- 3.40	ระดับปฏิบัติปานกลาง
คะแนน 1.81- 2.60	ระดับปฏิบัติน้อย
คะแนน 1.00- 1.80	ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

การแปลย้อนกลับ (back translation)

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามแบบประเมินความรู้ในเรื่องการบันทึกทางการแพทย์แบบประเมินทัศนคติต่อการบันทึกทางการแพทย์ และแบบประเมินการปฏิบัติกรบันทึกทางการแพทย์ตามการปฏิบัติของพยาบาล ที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแปลเป็นภาษาลาว หลังจากนั้นได้ขอผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ 2 ภาษาคือภาษาไทยและภาษาลาว แปลย้อนกลับแบบสอบถามจากภาษาลาวไปเป็นภาษาไทย ผู้ศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบของแบบสอบถามภาษาไทยทั้ง 2 ฉบับให้มีความหมายตรงกัน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาความตรงตามเนื้อหา และหาความเชื่อมั่น ดังนี้

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) ผู้ศึกษานำเครื่องมือซึ่งได้แก่ แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการบันทึกทางการแพทย์ แบบประเมินทัศนคติของพยาบาลต่อการบันทึกทางการแพทย์ แบบประเมินการปฏิบัติกรบันทึกทางการแพทย์ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลในประเทศไทย

2 ท่าน และอาจารย์พยาบาลในประเทศลาว 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษา จากนั้นนำแบบประเมินทั้ง 3 ส่วนไปหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index: CVI) ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลและแบบประเมินทัศนคติของพยาบาลต่อการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล เท่ากับ 0.86 และค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินการปฏิบัติการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลเท่ากับ 0.88 หลังจากนั้นผู้ศึกษานำแบบสอบถามทั้ง 3 ชุดมาแก้ไขปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปทดสอบความเชื่อมั่นของแบบประเมินต่อไป

การหาความเชื่อมั่น (reliability) ผู้ศึกษานำแบบประเมินทั้ง 3 ชุดที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับพยาบาลประจำการโรงพยาบาลที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่ศึกษาได้แก่โรงพยาบาลแขวงสะหวันนะเขต จำนวน 15 คน คำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการบันทึกพยาบาลโดยวิธีการหาค่า K-R 20 (Kuder-Richardson 20) ได้เท่ากับ 0.76 คำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทัศนคติของพยาบาลต่อการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล และแบบประเมินการปฏิบัติการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาล โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.92 และ เท่ากับ 0.80 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิของประชากร

ผู้ศึกษาได้แบ่งขั้นตอนการพิทักษ์สิทธิของประชากรออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนดำเนินการศึกษา ผู้ศึกษานำโครงการการศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อขอรับการพิจารณา หลังจากนั้นทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลต่อผู้อำนวยการ โรงพยาบาลแขวงคำม่วนประเทศลาว
2. ระยะดำเนินการศึกษา กระทำโดยผู้ศึกษาเข้าพบพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยในเพื่ออธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและชี้แจงให้ทราบว่าในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมศึกษารั้งนี้จะไม่มีผลต่อผู้เข้าร่วมที่การศึกษา โดยผู้ศึกษายืนยันการรักษาความลับของข้อมูลที่ได้ทั้งหมดและจะนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาเท่านั้น ผลการศึกษาจะนำเสนอในภาพรวม พยาบาลสามารถแจ้งยุติการศึกษาเมื่อไรก็ได้ โดยไม่ต้องให้เหตุผลหรือการอธิบายใดๆ ซึ่งการกระทำดังกล่าวไม่มีผลต่อพยาบาลที่ศึกษาแต่อย่างใด จากนั้นผู้ศึกษาจะให้ผู้เข้าร่วมการศึกษาที่เป็นพยาบาลลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการศึกษา

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาคำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองภายหลังจากการได้รับการรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการศึกษาแล้วทำตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษานำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตรมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เสนอต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลแขวงคำม่วนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขออนุญาตรวบรวมข้อมูล
2. เมื่อผู้ศึกษาได้รับอนุญาตในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้ศึกษาเข้าพบกับหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลและหัวหน้าตึกพยาบาล โรงพยาบาลแขวงคำม่วนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ พร้อมมอบแบบสอบถามให้หัวหน้าตึก และขอความร่วมมือให้หัวหน้าตึกแจกแบบสอบถามแก่พยาบาลภายในตึกโดยให้เวลาผู้ตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์
3. ผู้ศึกษาเก็บแบบประเมินคืนจากกล่องที่วางไว้ในแต่ละหอผู้ป่วยด้วยตนเองหลังจากแจกแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ พร้อมทั้งตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามและได้ตรวจสอบแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวนทั้งหมด 62 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการบันทึกทางการพยาบาลของพยาบาล ทักษะการพยาบาลต่อการบันทึกการพยาบาล และการปฏิบัติการบันทึกการพยาบาล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดแบ่งระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด